

20221223-089-0002

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

HR

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Datum: 22 december 2022

Kenmerk: [redacted]

Geachte [redacted],

Met uw brief van 10 november 2022 hebt u ons ter consultatie doen toekomen het conceptwetsvoorstel Wijziging van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren en de Tweede Verzamelspoedwet COVID-19 in verband met het treffen van een tijdelijke voorziening voor het benoemen van rechters-plaatsvervangers in hun zeventigste levensjaar.

Het conceptwetsvoorstel geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen.

A. Inleiding

Het wetsvoorstel strekt ertoe de tijdelijke regeling inzake de inzet van raadsheren-plaatsvervangers en rechters-plaatsvervangers tot de leeftijd van drieënzeventig jaar, die thans is vervat in artikel 3.3 Tweede Verzamelspoedwet COVID-19, onder te brengen in de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra). Het conceptartikel 54a Wrra biedt - kort gezegd - de mogelijkheid dat raadsheren in de hoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het bedrijfsleven en rechters in de rechtbanken aan wie ontslag wordt verleend wegens het bereiken van de leeftijd van zeventig jaar vervolgens worden benoemd tot raadsheer- of rechter-plaatsvervanger. De benoeming eindigt bij het bereiken van de leeftijd van drieënzeventig jaar. De aanbeveling tot benoeming moet worden gedaan aan de Raad voor de rechtspraak uiterlijk binnen drie maanden nadat het leeftijdsontslag is verleend, aldus het conceptwetsvoorstel.

De op grond van het voorgestelde artikel 54a benoemde rechter- of raadsheer-plaatsvervanger duiden wij hierna omwille van de leesbaarheid aan met "70+-plv." ter onderscheiding van de "gewone" plaatsvervanger. Het conceptwetsvoorstel houdt niet in dat een nieuwe rechterlijke functie wordt gecreëerd; de opsomming van functies in artikel 1, sub b, Wet op de rechterlijke organisatie (Wet RO) wordt niet aangevuld. Voor het vervolg gaan wij ervan uit dat de 70+-plv. in de gerechten moet worden aangemerkt als een raadsheer-plaatsvervanger respectievelijk een r

Datum: 22 december 2022

Kenmerk:

rechter-plaatsvervanger als bedoeld in artikel 1, sub b, onder 2 respectievelijk onder 3, Wet RO, en dus als een rechterlijk ambtenaar in de zin van de Wrra (artikel 1, lid 1, sub b, Wrra).

B. Opmerkingen

1. De 70+-plv. wordt volgens het conceptwetsvoorstel benoemd voor het leven, met ontslag bij het bereiken van de leeftijd van drieënzeventig jaar (artikel 54a, leden 3 en 4). Uit de concept Memorie van Toelichting (concept-MvT), p. 5, 4e alinea, maken wij op dat de mogelijkheid van een tijdelijke benoeming in overweging is genomen, maar niet wenselijk wordt geacht omdat een tijdelijke aanstelling die telkens kan worden verlengd raakt aan de onafhankelijkheid van de rechter. Wij delen dit standpunt en zien bovendien als bezwaar tegen een tijdelijke benoeming van plaatsvervangers in de hoven en de rechtbanken dat de 70+-plv. in dat geval niet als lid van de rechterlijke macht aan de rechtspraak kan deelnemen (artikel 116, lid 3, i.v.m. artikel 117, lid 1, Gw). Een eerder voorstel (2003) van de Raad voor de rechtspraak om te komen tot de invoering van de benoeming van rechters-plaatsvervangers voor een termijn van vier jaren is om die reden niet gevolgd (het voorstel is aan de orde geweest in het kader van het wetsvoorstel Nevenbetrekkingen, Kamerstukken 29 937).

2. De Wrra kent de mogelijkheid dat de benoeming in het ambt van president van, vice-president van of raadsheer in de Hoge Raad, nadat de betrokkene de leeftijd van eenenzestig jaar heeft bereikt, wordt gewijzigd in een benoeming in het ambt van raadsheer in buitengewone dienst (artikel 5a, lid 1, Wrra). Een wijziging van de benoeming vergt geen nieuwe benoeming (Kamerstukken II 1986–1987, 19 920, nr. 3, p. 2). Of een dergelijke mogelijkheid - dat wil zeggen een wijziging bij het bereiken van de leeftijd van 70 jaar van de "vaste" benoeming in een benoeming tot 70+-plv. - in overweging is genomen als alternatief voor ontslag en een nieuwe benoeming als rechter-plaatsvervanger of raadsheer-plaatsvervanger in de hoven, de rechtbanken, de CRvB of het CBb, blijkt niet uit de concept-MvT. Wijziging van de benoeming is uiteraard geen middel dat kan worden ingezet voor het tijdelijk herintreden van rechters aan wie al leeftijdsontslag is verleend.

3. Raadsheren en rechters aan wie op eigen verzoek ontslag is verleend (artikel 46h, lid 1, Wrra) en die de leeftijd van zeventig jaar hebben bereikt, komen volgens het voorstel niet meer in aanmerking voor benoeming tot 70+-plv. De Tweede Verzamelspoedwet COVID-19 kent wel de mogelijkheid dat raadsheren en rechters die (recent) vervroegd zijn uitgetreden na hun zeventigste opnieuw worden benoemd (artikel 3.3, lid 2, sub b). Deze raadsheren en rechters zijn direct inzetbaar. De concept-MvT bevat geen antwoord op de vraag waarom deze mogelijkheid (die is gebonden aan een termijn tussen het uittreden en de benoeming) vervalt.

4. Het derde lid van het conceptartikel komt grotendeels overeen met het vierde lid van artikel 3.3 Tweede Verzamelspoedwet COVID-19; daarin worden de bepalingen van de Wrra over benoeming, plaatsing en beëdiging van overeenkomstige toepassing verklaard. Volgens de MvT

Datum: 22 december 2022

Kenmerk:

bij de Tweede Verzamelsoedwet COVID-19 zijn, wanneer eenmaal de benoeming tot raadsheer-plaatsvervanger of rechter-plaatsvervanger heeft plaatsgevonden, de (overige) bepalingen van de Wrra onverkort van toepassing (Kamerstukken II 2019–2020, 35 497, nr. 3, p. 28/29 en p. 39).

Het conceptwetsvoorstel strekt ertoe dat de regeling inzake de 70+-plv. wordt opgenomen in de Wrra. Het is niet aanstonds duidelijk waarom het dan nog nodig zou zijn de bepalingen van de Wrra over benoeming, plaatsing en beëdiging van overeenkomstige toepassing te verklaren. De concept-MvT, p. 4, nr. 4.4., bevat op dit punt geen nadere toelichting.

5. Het conceptartikel 54a, lid 1, bepaalt dat rechterlijke ambtenaren (...) die op grond van artikel 46h, derde lid, worden ontslagen *vervolgens* kunnen worden benoemd tot raadsheren-plaatsvervangers of rechters-plaatsvervangers. In de situatie van het tweede lid van het conceptartikel is de betrokkene op het moment van de benoeming tot 70+-plv. echter al ontslagen uit diens "vaste" rechterlijk ambt. In de concept-MvT, p. 4, nr. 4.4, wordt onderkend dat in een dergelijk geval strikt genomen sprake is van een nieuwe benoeming en dat dit rechtspositionele gevolgen heeft: de betrokkene zal een verklaring omtrent het gedrag dienen te overleggen (artikel 4a, lid 1, Wrra). Omdat tussen het leeftijdsontslag en de benoeming tot 70+-plv. maximaal drie tot vier maanden zal zitten, is artikel 4a, lid 1, uitgezonderd.

In dit verband dient ons inziens ook de bepaling over beëdiging (artikel 5g Wrra) onder ogen te worden gezien. Het is niet vanzelfsprekend dat in het geval van een benoeming tot 70+-plv. sprake is van een "opvolgende benoeming" als bedoeld in lid 2 van artikel 5g, zeker niet als tijd is verstreken tussen het leeftijdsontslag en de benoeming tot 70+-plv. Te overwegen valt voor deze situatie in art. 5g lid 2 Wrra een voorziening te treffen.

6. Volgens de concept-MvT, p. 1, geldt de 70+-plv. regeling ook voor raadsheren in de CRvB en het CBb. In artikel 3.3, lid 1, Tweede Verzamelsoedwet COVID-19 is dit uitdrukkelijk bepaald. De raadsheren in de CRvB en het CBb worden in het conceptartikel niet meer expliciet vermeld. In de concept-MvT, p. 3, onder 4.1, wordt gesteld dat onder rechterlijke ambtenaren als bedoeld in artikel 1, aanhef en sub b, onder 2° en 3°, Wet RO vallen: de raadsheren en raadsheren-plaatsvervangers in de gerechtshoven, de CRvB, het CBb, en de rechters en rechters-plaatsvervangers in de rechtbanken. Daarbij wordt wat betreft de CRvB en het CBb verwezen naar artikel 2, lid 2, Beroepswet respectievelijk artikel 3, lid 2, Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie. Deze bepalingen bevatten een opsomming van de leden met rechtspraak belast in de CRvB respectievelijk het CBb: senior raadsheren, raadsheren en raadsheren-plaatsvervangers.

Het komt ons voor dat deze bepalingen niet zonder meer een toereikende grondslag bieden voor 70+-plv. benoemingen van raadsheren in de CRvB en het CBb. Die grondslag is primair gelegen in artikel 4, lid 1, Beroepswet respectievelijk artikel 5, lid 1, Wet bestuursrechtspraak

20221229.089.0005

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

Datum: 22 december 2022

Kenmerk:

bedrijfsorganisatie waarin de Wrra, met enkele uitzonderingen, van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op de leden met rechtspraak belast in de CRvB respectievelijk het CBb.

Nu de 70+-plv. regeling wordt ondergebracht in de Wrra in artikel 54a is deze bepaling op grond van artikel 4, lid 1, i.v.m. artikel 2, lid 2, Beroepswet respectievelijk artikel 5, lid 1, i.v.m. artikel 3, lid 2, Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie van overeenkomstige toepassing op de raadsheren in de CRvB en het CBb. Aldus is het logisch dat deze raadsheren niet meer als zodanig worden vermeld in artikel 54a. Dit zou in de concept-MvT kunnen worden verduidelijkt met verwijzing naar artikel 4, lid 1, Beroepswet en artikel 5, lid 1, Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie.

Mocht het bovenstaande nog aanleiding geven tot vragen, zijn wij tot een nadere toelichting desgewenst graag bereid.

Hoogachtend,

President

Procureur-Generaal

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

HR

PostNL
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

FMHaaglanden
23 DEC. 2022
Ontvangen

Gezien scankamer
JenV

23 DEC. 2022

RD2CC #X83DXDX#DD#DDDD#

20211223.089.0086